

Posudek na bakalářskou práci:

Evgeniya SELIVERSTOVA, *Posun k civilizovanějším způsobům chování: otázka aplikovatelnosti tezí N. Eliase na ruský případ*

Práce má jasnou metodu a jasný cíl: Vyzkoušeti, zda, nakolik či v čem Eliasova teze o postupu civilizace platí i v dějinách ruské společnosti. Autorka zvládla Eliasovu práci a doplnila ji i dalšími teoretickými a metodickými pomůckami. K dějinám Ruska pak přistoupila kriticky, bez jakéhokoli (příznejme, že v našich končinách často vídaného) patrioticko-apologetického patosu, a zjistila, že NIKOLIV: Že specifické podmínky ruské společnosti, počínaje periodou tatarské dominance, neumožnily procesy podobné těm, které popisuje Elias. Znalost ruské historie i současnosti (koneckonců, piši tento posudek pár dní po rozsudku nad Pussy Riot!) mi velí odpovědět ANO, autorka má ve své analýze dosti přesnou pravdu.

Práce má jen jediný problém, a to je JAK autorka ke své odpovědi došla. Pracovala totiž povytce se sekundárními zdroji. Nebyly to zdroje špatné – Ključevskij, Pipes a další vysoce kvalitní historikové. Jenomže, pouze minimální práce se zdroji prvotními (Domostroj, dílo pro autorčino téma zcela klíčové, je jedinkrát citován, a to ovšem jen z jakési antologie, podobně Radiščev) autorku dovedla k některým paušalizacím a nepřesnostem. Nejnápadněji – když hovoří o staroobřadcích, vykládá je pouze skrze prvotní příčinu rozkolu, již skutečně byly formální a ze západního hlediska směšné liturgické detaily. Jenomže to je právě pohled, který skýtají oni zobecňující historikové. Kdyby se podívala na primární texty, ale třeba i jen na speciálnější práce (třeba klasické Zeňkovského *Dass russische Altglaubigtum*), zjistila by, že právě ve staroobřadeckém prostředí, v jeho jednotlivých „tolcích“, vznikají nové kulturní a náboženské formy – z hlediska dobové většinové společnosti sice marginální, ale ve výsledku spolupůsobící například při vzniku etiky ruského kapitalismu. Zkrátka – práce by bývala mohla být lepší, kdyby autorka proložila obecné úvahy i konkrétními příklady, například právě hlubším rozbořením některých pasáží Domostroje či Radiščevova Putěšestvija. Nicméně, i to, co je předloženo, je dobré, je to i stylisticky dobře napsané, zaslouží to jedničku a další rozvinutí.

Doc. Martin Putna